

soparčne berloge, jo daš v gnoji stati, da ima na cente blata po bedrih, in jo pretepaš, da se Bogu smili!

Razdelitev pašnikov je tedaj ena prvih potreb tudi na Notrajskem. Z razdelitvijo pašnikov se bo pridobilo veliko rodovitnega sveta, ako se bo predelal v polje ali senožeti. Kaj pa storiti, da se to brez odlaganja hitro doverši? (Dalje sledi.)

Gospodarske skušnje.

(Zeliše, ki se imenuje pasji jezik), je nek podganam tako zoperno, da jih hitro (v enem dnevu) prežene, ako se pomeče semtertje po tistih krajih, kjer jih je kaj. Zeliše to raste po travnikih in ob grabnih, pa kmali v začetku poletja se mora nabirati, dokler je naj bolj močno. Stebliča pasjega jezika se zmečkajo in potem pomečejo tje, kjer so podgane. Treba pa, da gospodar tudi sosedu to pové, da tudi on tako naredí, ker sicer bo on dobil vse te goste v svojo hišo, ki jih je pasji jezik pregnal iz njegove.

(A. L. u. F. Z.)

(Kuhani polenovki (Stokfisch) se prav lahko vés duh vzame), ako se v vodo, kjer se polenovka kuha, dene živega oglja, kateremu se je poprej pepél odpihal. V ta namen naj se naravnost iz ognja, kjer se riba kuha, vzame za periše oglja (če se je kuha, postavimo, za eno družino), naj se mu pepél odpiše, potem pa živo verže v vodo, v kateri se polenovka kuha; le na to je gledati, da oglje ne gori več s plamenom. Ker oglje plava verh vode, se lahko posname s posnemavko, preden kuharica kuhano ribo na mizo dá.

(Das Neueste u. Nützl. f. H. u. L.)

Popotni spominki.

Dva dni v Goratanu. (Dalje.)

Kmali se mi je zdaj na visoki gori na levo posvetila romarska cerkev Marije na Višarjih, ktero mi je dozdej še hrib zakrival, pred manoj v dolini pa na strančú vélike ceste slovenska farna vas Žabnice. Mudil se v Žabnicah nisem, pa vidil sem memo gredé lepe hiše in pred njimi mnogo vozov in lesnine razne baže, kar mi je spričevalo, da prebivavci se pečajo s kupčijo, vožnjo in odposiljanjem blaga. So pa tudi Žabnice velik (štejejo okoli 180, večidel zidanih hiš) in od nekdanj imeniten kraj, zakaj mnogo tukaj in v bližnji okolici izkopanih starin nedvomljivo spričuje nekdanjo obširno rimsko naselbino; tudi so bile one razun avstrijsko-francozke vojske že v 14. in 15. veku priča kervavih bojov med Nemci in Lahi.

Unkraj Žabnic se mi je na levo čedalje bolj odpirala divja Ovčja dolína, omejena proti jugu od golih pečin sterme Višjegore in Nabois-a, proti izhodu od Višarske gore, proti zapadu pa od Črnega verha in Poldnika. V to dolíno pelje tesna steza iz Talijanskega. Leta 1809, 14. maja jo je bil po nji primahal 22. francozki pešni polk in je hotel naše pri Naborjeti od zadej zajeti. Brezskerbno je počival v skriti dolíni, našim pa, ki so krog Terbiža bili, naznanijo to žabniški pastirji. Urno jo mahnejo eni od zad čez Višarje, eni pa od spred, in v hipu je bilo sovražno kerdelo deloma ujeto, deloma pa posekano in uničeno.

Na iztoku Ovčje dolíne, kamor sem kmali priderčal, stojí na levo ceste na precej visokem, okroglem in prostostoječem gričku neko zapuščeno obzidje. Mislil sem, da to je razvalina kake stare terdnjave, pa moj voznáč, priprost nemšk fantalin, mi ni vedel od tega nič povedati. Še le pozneje sem zvedel, da se je hotla na ta griček pred malo leti postaviti okrogla terdnjavica, tako zvani Maksimilijanov stolp. Zakaj se je to opustilo, ne vém; berž ko ne je v vojniškem oziru griček nekoliko preveč oddaljen od ceste, in bi je ne varoval dovolj navalov kakega sovražnika. — Dolína, akoravno je, posebno na levo od deleč kazala sterme skalnate gore, je bila dozdej ob cesti vendar prijazna in precej odperta, odslej pa se mi je stisnila in bila je vedno bolj gola in divja. Na obeh straneh molijo gole skalnate stene

navkreber, da je le prostor za cesto in bistro Belo, ki kaj kratkočasno poleg poti po belem prođu šumlja.

Kmali potem, ko se dolína nekoliko na desno okrene, se mi je pokazala druga slovenska farna vas te dolíne, Ukve. Stisnjena je v divjelepo dolinico na desno, od ktere tudi mali potočič priteče.

Zapustivši Ukve se mi je naravnost pred manoj čedalje bolj kazal kamniti homec Talavaj, ki vsred dvéh visocih gorá, Verhčela in Goligoš-a, od ktere slednega se je tudi po mnenji znajdenih naravoslovcev Talavaj odkrehnil, ravno v sredi ozke dolinice stojí. Na njega temenu ponosno vladajo nove naborjetske terdnjave, ki so se mi, kolikor bližej sem bil, toliko različniše kazale. Vravnané so že od te strani tako, da vés čas od Ukev doli žugajo s topovi sovražniku, ki bi se jim utegnil bližati. Cesta se vije, ko do grička pride, tik njegovega podnožja na levo pod stermim skalovjem, znad ktere visoko zidovje s puškarnicami vsakemu neprijatlu s smertjo pretí, in ko okoli njega pripelja, se pokažejo še le prave terdnjave, ki dolíno deleč doli s svojimi baterijami strahujejo. Vés sem bil na tem mestu nekako sam iz sebe; nisem vedel, ali bi bil gledal gori na terdnjave, ali doli na stari in sloveči terg Naborjet, ktere mi je dozdej homec zakrival. — Tudi mojemu voznáču se je bila zdaj vez njegovega jezika odvezala; pokazal mi je spominek, stoječi v kotičku na desno pod terdnjavo z besedami: „dort ist ein Hauptmann gestorben“. Akoravno sem od tega spominka že poprej nekaj vedil, bi ga bil vendar o toliki tukajšni mnogoverstnosti kmali prezerl. Da sem zdaj koj voz ustaviti dal, mi menda ni treba praviti. Spominek ta je res orjašk, prav primerjen slavni smerti tukaj padlih. Lepa, z drobnimi belimi kamnički posuta pot pelje tje do njega. Postavljen je na zelen homec, pred katerim so na polokrog verbe nasajene. Močno podnožje nosi iz belega granita orjaško piramido, na kateri je vdolbljen nemški napis: „Zur Erinnerung an den Heldentod des k. k. Ingenieur-Hauptmannes Friedrich Hensel am XVII. Mai MDCCCIX und der mit ihm gefallenen Kampfgenossen. Kaiser Ferdinand I.“ — ali po slovensko: „V spomin junaške smerti c. k. stotnika inženirja Miroslava Henzel-a dan 17. maja 1809 in z njim padlih bojnih tovaršev (postavil) cesar Ferdinand I.“

Pod tem napisom leží na zgoraj omenjenem podnožji piramide iz grodeljna (sirovega železa) vlti oroslan, ki zlomljeno sulico v persih umirajoč naslanja glavo na sprednjo desno taco, ktera na škitu počiva.

Ako te, dragi bravec, o junaški smerti teh, katerim je hvaležni vladar ta spominek postaviti dal, kaj več zvediti mika, pomudi in vsedi se z manoj na podnožje spominka, in slušaj, kaj nam o tem zgodovina, ona neumerljiva mati in čuvarnica vsih slavnih pozemeljskih del, naznanuje. (Dalje sledi.)

Slovensko slovstvo.

Drobtince za novo leto 1856. Učiteljem in učencem, staršem in otrokom v poduk in kratek čas.

Na svetlo dal Mihael Stojan, braslovški dehanť. V Celovcu natisnil in na prodaj ima Janez Leon. XI. leto.

Že ima menda vsak letošnje „Drobtince“ v rokah, komur je mar za duševni in svetni napredek slovenskega naroda in za slovstvo, ki oni napredek namerava, in vémo, da je vesel, da jih ima in da jih priporoča svojim ljudém. Radostne se tudi „Novice“ vstopijo v versto iskrenih priporočnikov, ker lahko je hvaliti, kar je hvale vredno. Slavnoznaní pisatelj slovenski, prečastiti dekan braslovški gosp. Mihael Stojan, ki so prevzeli vredništvo letošnjega tečaja in tudi prihodnjih „Drobtinc“, so z dušo in telesom se udali svojemu poslu, in lepo doveršili delo; ne moremo njih zaslug vredniše zaznamovati, kakor da rečemo, da so v vsem stopili v stopnjo slavnih svojih prednikov-vrednikov. Naravnava in obravnava sostavkov je vsa v duhu, po katerem se